

De Culture Club Craig Schuftan

Waarom sloeg Vivienne Westwood een haar volkomen onbekend meisje bij een Sex Pistols show in 1979?

Waarover zingt Beck op 'Devil's Haircut'?

Waarom maakt Kim Deal de Marquis De Sade belachelijk in 'Cannonball'?

Om deze (en nog veel meer) vragen te beantwoorden gaat Craig Schuftan verder dan de standaard geschiedenis van rock-'n-roll en de mensen die deze geschiedenis bepaald hebben, om de verborgen wortels van moderne muziek in moderne kunst te onthullen.

Van Alexander Rodchenko tot Franz Ferdinand, Antonin Artaud tot the Flaming Lips, John Cage tot de B-52's, Jean-Paul Sartre tot Saturday Night Fever: het boek legt een eeuw omvattende liefdesrelatie tussen de hitlijsten en de Avant-Garde bloot. Craig Schuftan's geschiedenis neemt ons mee naar moderne kunst, muziek en artistieke ideeën. Hij laat ons op briljante wijze zien hoe de populaire cultuur botste met het Futurisme, Constructivisme, Surrealisme, en alle andere '-ismen' van de twintigste eeuw.

De Culture Club is geestig, toegankelijk en onderhoudend en bevrijdt James Joyce, André Breton en Arnold Schoenberg uit hun ivoren torens, als een verrassende invloed op de populaire cultuur in de bioscoop, op televisie en op je iPod, op manieren die je je misschien nooit had voorgesteld.

Craig Schuftan presenteert sinds 2001 The Culture Club, een geschiedenis van de moderne kunst en populaire cultuur, op de Australische Triple J-radio. Hij geeft met enige regelmaat colleges en trainingen op Minerva Academie voor Popcultuur in Leeuwarden. Craig Schuftan studeerde af aan de National Art School van Sydney in 1997, en heeft twee keer John Cage's 4'33 ten gehore gebracht - een keer als onderdeel van een lezing op de Charles Sturt Universiteit, en een keer als een straatmuzikant op een drukke straat in Sydney (hij verdiende er precies 0'00" mee).

Hanzehogeschool Groningen
University of Applied Sciences

Academie Minerva
Beeldende Kunst en Vormgeving
FMI Masters
Popcultuur

De Culture Club Craig Schuftan

De relaties tussen moderne kunst, filosofie en popcultuur

UITGEVERIJ **Passage**

De Culture Club

Gepubliceerd door Uitgeverij Passage, Groningen voor
Minerva Academie voor Popcultuur Hanze Hogeschool Groningen

Voorwoord: Dr. Anne Nigten, lector Popular culture, Sustainability & Innovation
aan Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur MINERVA

Vertaling: Selma Franssen
www.selmafranssen.nl

Eindredactie: Jan Pier Brands & Selina Klarenbeek
Met dank aan: Albert van der Kooij directeur Minerva Academie voor Popcultuur
Coördinatie: Natasha Taylor

Layout: Selina Klarenbeek
www.selinaklarenbeekdesign.nl
Omslagontwerp: Natasha Taylor
www.natashataylor.nl
Illustraties: Natasha Taylor & Selina Klarenbeek

© copyright tekst Craig Schuftan 2012
Vertaald uit het Engels.
Eerste druk Engelse versie maart 2007
ABC Books, Sydney, Australië
Herdruk Engelse versie augustus 2007
Eerste druk Nederlandse versie januari 2012
ISBN 97890 5452 246 1/NUR 666

Uitgeverij Passage, Postbus 216, 9700 AE Groningen
www.culture-club.nl
www.academievoorpopcultuur.nl
www.uitgeverijpassage.nl

VOORWOORD

door Anne Nigten

Wie kent het niet, die ene popsong of de eerste noten van een oude hit roepen herinneringen op aan één speciale gebeurtenis of aan een hele trits herinneringen, dwars door de tijd. Dagelijks worden we omgeven of, in de ogen van sommige lezers, misschien zelfs wel overstelpt door popcultuur en popmuziek. Via een veelheid aan mediakanalen komen popmuziek en popcultuur ons leven binnen, soms zelfs zonder dat we ons ervan bewust zijn. Door die constante aanwezigheid werkt popmuziek vaak als een trigger voor het weer boven komen van herinneringen of flarden daarvan. Kortom: popmuziek vormt een belangrijk ingrediënt in het culturele leven van veel mensen. Het is een interessant gegeven dat dit verschijnsel niet gebonden is aan een specifieke generatie, maar dat popmuziek als fenomeen (dus niet de muzikale voorkeur) dwars door de huidige generaties heen loopt. Dit is geen onderwerp, dat uitsluitend gericht is op Generatie X of Y of Z maar op iedereen die naar de radio luistert (of luisterde), popmuziek op de iPod of mp3 speler heeft staan of van videoclips houdt. Bent u nieuwsgierig naar de herkomst van een genre, waar die en die stijl vandaan komt en hoe dat ene nummer is ontstaan? En bent u nieuwsgierig naar de culturele context waaruit popmuziek in de vorige eeuw ontstaan is? Dan heeft u het juiste boek in handen: In De Culture Club gaat Craig Schuftan terug naar de herkomst van de belangrijkste stromingen en genres in de popmuziek en hoe die samenhangen met ontwikkelingen in de 20^e eeuwse kunst. Tot zover de propaganda, nu terug naar de inhoud.

De titel doet de inhoud misschien wat te kort, De Culture Club is een goed gedocumenteerde introductie op Westerse popmuziek, moderne en postmoderne kunst in de 20^e eeuw. Nu vraagt u zich vast af: Zitten we hier op te wachten, er is toch al enorm veel literatuur voor handen over popmuziek en 20^e eeuwse moderne en post-moderne kunst? Dat er al veel geschreven

is, kan ik alleen maar beamen. Met name popmuziek kan zich sinds kort verheugen op toenemende aandacht uit de theoretische hoek. Maar uiteenlopende kunststromingen en popcultuur worden over het algemeen, nog steeds, geanalyseerd vanuit hun eigen context. Hiermee bedoel ik dat het referentiekader voor kritische beschouwingen en analyse vaak uit min of meer dezelfde hoek als de kunst of popcultuur in kwestie zelf komt. Zo wordt beeldende kunst vaak bekeken door een kunsthistorische bril, wordt er op media gereflecteerd in mediastudies, popmuziekanalyses komen voort uit de musicologie van hedendaagse muziek en af en toe ontmoet het ene discours het ander, in een enkel project, via een specifieke kunstenaar of artiest. In *De Culture Club* laat Craig Schuftan ons echter zien dat de samenkomst van kunst en pop niet incidenteel is, maar dat er sprake is van een structurele verbinding en een constante kruisbestuiving. Hij neemt ons mee in een snel zappend relaas waar de verbanden tussen popmuziek, in de breedste zin van het woord, en moderne- en post-moderne kunst de leidraad zijn. Deze invalshoek staat haaks op de indeling van voorheen tussen hoge en lage cultuur waarbij, in theorie en praktijk, iedereen dicht bij haar eigen 'elitaire' dan wel 'populaire' invalshoek blijft.

Schuftan laat ons zien dat vernieuwingen in popmuziek bijna allemaal voortkomen uit het gedachtegoed en experimenten van de intellectualistische (lees elitaire, of ingewikkelde) kunst. *De Culture Club* sluit hiermee naadloos aan bij een discussie die in Nederland al geruime tijd, aangezwengeld vanuit de politiek, gevoerd wordt over de relevantie van (experimentele) kunst. *De Culture Club* biedt een interessante invalshoek voor deze discussie, waarbij de samenhang en talrijke dwarsverbanden tussen kunst en popcultuur over een tijdsbestek van een eeuw nauwkeurig uiteengezet worden. Craig Schuftan laat zien hoe de enorme ontwikkeling die popmuziek meemaakte gevoed, geïnspireerd en aangewakkerd is door moderne en vervolgens post-moderne kunst. De vaak gememoreerde humuslaag die kunst vormt voor cultuur in de breedste zin, wordt in *De Culture Club* in vliegende vaart doorgeakkerd. En zo, kunnen we concluderen, komt het gedachtegoed van de avant-garde kunst, enige decennia na dato, via de radio onze huiskamer, de taxi of de werkplaats binnen.

De Culture Club is een zeer overtuigende introductie op Schuftan's integrale kijk op cultuur in de 20^e eeuw. Er valt hier en daar zeker wat op af te dingen, maar hij slaat de spijker vaak op z'n kop. En waar hij mist, nodigt hij uit voor discussie. Tijdens het schrijven van dit voorwoord had ik overigens

al een interessante uitwisseling met Craig Schuftan. Ik vroeg me af hoe hij zijn gastdocentschap bij de Academie voor Popcultuur in Leeuwarden rijmt met zijn kritische houding ten opzichte van kunstopleidingen. Hier ontvouwde zich een genuanceerd beeld waarin duidelijk werd dat Schuftan onderscheid maakt tussen theoretisch (formeel of klassiek) gestoelde curricula in het kunstvakonderwijs en theorie die voortkomt vanuit de praktijk. Dit klinkt bijna als klassieke scholing tegenover een pop-aanpak. Zijn visie op het kunstonderwijs weerspiegelt dus blijkbaar min of meer dezelfde invalshoek, die hij haanteert voor *De Culture Club*. Het mag duidelijk zijn wat zijn voorkeur heeft.

Het leuke van *De Culture Club* is dat het zeer toegankelijk is. De lezer kan inhaken vanuit verschillende invalshoeken; volgens de popmuziek geheugen route, via interesses in grafisch ontwerpen, beeldende kunst, radio- of televisieprogramma's. Daarbij komt nog eens dat het bijzonder prettig en vlot geschreven en, niet onbelangrijk voor de Nederlandse editie, goed vertaald is en voorzien van, speciaal voor deze editie, nieuwe illustraties door Natasha Taylor & Selina Klarenbeek. Houdt een internetbrowser bij de hand als u aan de *De Culture Club* begint, zodat filmpjes, muziek, afbeeldingen en achtergrondinformatie er direct op na geslagen kunnen worden. De discussie kan online gevoerd worden via de blog van MINERVA's Academie voor Popcultuur. www.culture-club.nl

Dr. Anne Nigten is lector Popular culture, Sustainability & Innovation aan Academie voor Beeldende Kunst, Vormgeving en Popcultuur MINERVA.